

MRF 2021.91/2

Vestre Landsrets kendelse af 13. januar 2021, 14. afd., sagerne BS-50309/2020-VLR, BS-50505/2020-VLR og BS-50508/2020-VLR

A, B og C (adv. Søren Nørgaard Sørensen og adv. Mikkel Buchwald Møller for alle) mod Energinet (adv. Jacob Schall Holberg)

Ikke opsættende virkning af søgsmål om gyldigheden af ekspropriation af arealer til nedlægning af gastransmissionsledningen Baltic Pipe.

Baltic Pipe-projektet er et dansk-polsk projekt om etablering af en gastransmissionsledning fra det norske offshore gassystem via Danmark til Polen med en årlig kapacitet på 10 mia. m³ til Polen henholdsvis 3 mia. m³ fra Polen til Danmark. Et af formålene med projektet er gøre Polen mere uafhængig af gasleverancer fra Rusland, og gasledningen skulle være klar til idriftsættelse senest 1. oktober 2022, hvor de russiske gaskontrakter udløb. Projektet er tillige udpeget af EU-Kommissionen som et projekt af fælleseuropæisk interesse. Baltic Pipe er tilkøbt dele af det eksisterende danske gasnet, men der er også foretaget en udbygning heraf med bl.a. nye gasrørledninger og en kompressorstation. Projektet er gennemført på baggrund af en tilladelse af 20. november 2018 fra Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet efter energinetlovens § 4, stk. 3, og Miljøstyrelsens VVM-tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25. Energistyrelsen meddelte den 20. august 2019 tilladelse til iværksættelse af ekspropriation i medfør af naturgasforsyningslovens § 55, stk. 1. I marts 2020 traf ekspropriationskommissionerne beslutninger om delekspropriation af A, B og C's ejendomme med tinglysning af en servitut, hvorefter der på de tre lodsejeres ejendom blev nedlagt en transmissionsledning med fuld tilstedeværelsesret, således at gæsteprincippet ikke fandt anvendelse. Lodsejerne indbragte kendelserne for domstolene med påstand om, at Energinet skulle anerkende, at ekspropriationerne var ugyldige, subsidiært at det skulle tilføjes i deklarationsteksten, at gasledningen skulle fjernes, når den ikke

længere var i brug. Lodsejerne begærede opsættende virkning af sagsanlægget med henvisning til det alvorlige indgreb i deres ejendomsret og betydelige værditab. Dette blev udskilt til særskilt behandling af landsretten, hvor Energinet påstod afvisning og bl.a. henviste til den forsinkelse, opsættende virkning ville medføre, de øgede anlægsomkostninger og risiko for, at Polen i oktober 2022 ville stå uden naturgasforsyning. Landsretten lagde til grund, at opsættende virkning af sagsanlægget måtte bero på en afvejning af det offentlige interesse i, at gennemførelsen af ekspropriationerne ikke blev udsat, over for arten og omfanget af den skade, som sagsøgerne kunne blive påført, ligesom det måtte tillægges betydning, om der efter en foreløbig vurdering forelå et rimeligt grundlag for sagsøgerens påstande. I den konkrete sag fandt landsretten, at det offentlige måtte anses at have en betydelig interesse i, at ekspropriationerne blev gennemført, mens det på den anden side ikke var godtgjort, at sagsøgernes interesser ikke i det væsentlige kunne tilgodeses ved reetablering af arealerne og betaling af erstatning, hvis ekspropriationerne måtte mangle lov hjemmel i naturgasforsyningsloven. Selv om det ikke kunne udelukkes, at ekspropriationerne var uden hjemmel i naturgasforsyningslovens § 55, stk. 1, kunne det ikke med tilstrækkelig sikkerhed fastslås, at der var rimeligt grundlag for at anse ekspropriationerne ugyldige, hvorefter landsretten ikke tog begæringen om opsættende virkning til følge.

Kommentar: Som kendelsen illustrerer, er det uanset retsplejelovens regler om, at der ikke kan opnås midlertidige forbud over for en myndighed i dens egenskab af offentligretligt organ, muligt for domstolene at tillægge et civilt sagsanlæg om gyldighed af myndighedsafgørelser opsættende virkning. Grundlaget herfor er først og fremmest Højesterets kendelse i U 1994.823 HK (Gryproc-sagen), hvor Højesteret fastslog, at grundlovens § 63 ikke hindrer, at domstolene undtagelsesvis tillægger et søgsmål om gyldigheden af en administrativ afgørelse opsættende virkning, og at en sådan forpligtelse i sager med præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen følger af Domstolens dom i sag C-213/89, Factortame. Se uddybende Walsøe: U 1995B.128 og som et nyere eksempel landsrettens afvisning af

MRF 2021.91/2

*opsættende virkning af sagsanlæg mod Miljø- og Fødevareklagenævnet om gyldigheden af en VVM-tilladelse til etablering af en ny bydel på Amager Fælled (**MRF 2023.134 ØLK**). Hovedsagen om gyldigheden af ekspropriationer til Baltic Pipe blev efterfølgende afgjort af landsretten i **MRF 2023.123 V**, hvor der ikke fandtes grundlag for at underkende ekspropriationernes gyldighed, men uden der ses en stillingtagen til, at grundlaget for ekspropriationerne i form af VVM-tilladelsen til projektet blev ophævet i **MRF 2021.184 Mfk**. Forholdet mellem den ophævede VVM-tilladelse og ekspropriationernes gyldighed er mere indgående behandlet af Sebastian Meling Norup og Nikolai Viggo Lyhne Bæk i **MRF 2022C.1**.*

VESTRE LANDSRET RETSBOG

Den 13. januar 2021 holdt Vestre Landsret møde i retsbygningen i Viborg.

Landsdommer John Lundum behandlede sagerne.

Sag BS-50505/2020-VLR
(14. afdeling)

A

(advokat Søren Nørgaard Sørensen)

mod

Energinet
(advokat Jacob Caroc Claus Schall Holberg)

og

Sag BS-50508/2020-VLR
(14. afdeling)

B

(advokat Søren Nørgaard Sørensen)

mod

Energinet
(advokat Jacob Caroc Claus Schall Holberg)

og

Sag BS-50309/2020-VLR
(14. afdeling)

C

(advokat Søren Nørgaard Sørensen)

mod

Energinet

(advokat Jacob Caroc Claus Schall Holberg)

A, B og C har anmodet om, at søgsmålene tillægges opsættende virkning, således at naturgastransmissionsledningen, som retssagerne angår, ikke etableres på deres ejendomme, førend retssagerne er endeligt afgjort ved domstolene.

A, B og C har til støtte for anmodningen om at tillægge søgsmålene opsættende virkning navnlig henvist til, at der er tale om et markant indgreb i deres private ejendomsret, og at en fysisk lovliggørelse, såfremt de får medhold, vil medføre betydelige værditab for både lodsejere og staten.

Energinet har protesteret mod, at søgsmålene tillægges opsættende virkning. Energinet har til støtte herfor navnlig anført, at den forsinkelse af anlægsarbejdet, som opsættende virkning nødvendigvis vil føre med sig, vil skabe en betydelig risiko for, at Polen i oktober 2022 vil stå uden naturgasforsyning, idet Polens nuværende aftaler med Rusland om levering af naturgas er opsagt. Forsinkelsen vil tillige medføre øgede omkostninger til etablering af naturgastransmissionsledningen. Energinet har videre anført, at det ikke på det foreliggende grundlag er godtgjort, at der er rimeligt grundlag for A, B og C's påstande om ekspropriationernes ugyldighed.

Landsretten afsagde

KENDELSE

Efter parternes anmodning besluttede landsretten, at sagerne behandles samlet, jf. retsplejelovens § 254, stk. 1.

Afgørelsen om opsættende virkning træffes på det foreliggende, foreløbige grundlag og præjudicerer ikke sagens endelige afgørelse.

Afgørelsen af, om søgsmålene bør tillægges opsættende virkning, må bero på en afvejning af det offentlige interesse i, at gennemførelsen af ekspropriationerne ikke udsættes, over for arten og omfanget af den skade, som sagsøgerne kan blive påført, ligesom det må tillægges betydning, om der efter en foreløbig vurdering foreligger et rimeligt grundlag for sagsøgerens påstande.

Landsretten finder, at det offentlige må anses for at have en betydelig interesse i, at ekspropriationerne gennemføres, mens det på den anden side ikke er godtgjort, at sagsøgernes interesser ikke i det væsentlige kan tilgodeses ved retablering af arealerne og betaling af erstatning, såfremt ekspropriationerne findes uden hjemmel i naturgas.

På det foreliggende foreløbige grundlag finder landsretten endvidere, at selv om det ikke kan udelukkes, at ekspropriationerne er uden hjemmel i naturgasforsyningslovens § 55, stk. 1, så kan det heller ikke med tilstrækkelig sikkerhed fastslås, at der er rimeligt grundlag for A, B og C's påstande om ekspropriationernes ugyldighed.

Efter en samlet vurdering tager landsretten derfor ikke anmodningen om, at søgsmålene tillægges opsættende virkning, til følge.

THI BESTEMMES:

Sagerne behandles samlet.

Søgsmålene tillægges ikke opsættende virkning.

Sagerne udsat.